

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. sausio 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Apmokestinimas – Pridėtinės vertės mokestis (PVM) – Direktyva 2006/112/EB – 2 straipsnio 1 dalies c punktas, 24 straipsnio 1 dalis ir 25 straipsnio a punktas – Apmokestinamieji sandoriai – Atlyginimas už muzikos kūrinių viešą paskelbimą – 28 straipsnis – Autorių teisių kolektyvinio administravimo organizacija – Šio atlyginimo rinkimas iš galutinio naudotojo jo vardu, tačiau autorių teisių turėtojų naudai“

Byloje C-501/19

dél *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukštasis Kasacinis Teisingumo Teismas, Rumunija) 2019 m. vasario 22 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2019 m. birželio 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor

prieš

Asociația culturală „Suflet de Român“, atstovaujamą jos likvidatorės *Pro Management Insolv IPURL*,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal (pranešėja), Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, einanti trečiosios kolegijos teisėjos pareigas, teisėjai N. Wahl, F. Biltgen ir L. S. Rossi,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor*, atstovaujamos A. Achim,
- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos iš pradžių C.-R. Canțăr, R. Hațieganu ir A. Rotăreanu, vėliau – E. Gane, A. Rotăreanu ir R. Hațieganu,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos L. Lozano Palacios ir A. Armenia,

* Proceso kalba: rumunų.

susipažinęs su 2020 m. spalio 1 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006, p. 1), iš dalies pakeistos 2010 m. gruodžio 7 d. Tarybos direktyva 2010/88/ES (OL L 326, 2010, p. 1) (toliau – PVM direktyva), 24 straipsnio 1 dalies, 25 straipsnio a punkto ir 28 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitoriilor* (UCMR – ADA Autorių ir kompozitorių teisių asociacija, toliau – UCMR – ADA) ir šiuo metu likviduojamos *Asociația Culturală „Suflet de Român“* (kultūros asociacija „Rumuniška dvasia“, toliau – asociacija) ginčą dėl asociacijos mokėtinų UCMR – ADA autorių atlyginimų už muzikos kūrinių viešą paskelbimą (jų viešą atlikimą per asociacijos suorganizuotą renginį) apmokestinimo pridėtinės vertės mokesčiu (PVM).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„PVM objektas yra šie sandoriai:

<...>

- c) paslaugų teikimas už atlygį valstybės narės teritorijoje, kai paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks;

<...>“

- 4 Šios direktyvos 24 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Paslaugų teikimas“ – sandoris, kuris nėra prekių tiekimas.“

- 5 Šios direktyvos 25 straipsnyje nustatyta:

„Paslaugų teikimu gali būti *inter alia* šie sandoriai:

- a) nematerialiojo turto, kurio nuosavybės teisė patvirtinta arba nepatvirtinta dokumentu, perleidimas.

<...>“

- 6 Tos pačios direktyvos 28 straipsnyje nustatyta:

„Kai apmokestinamasis asmuo, veikdamas savo paties vardu, bet kito asmens naudai, dalyvauja teikiant paslaugas, laikoma, kad tas paslaugas jis gavo ir suteikė pats.“

Rumunijos teisė

Mokesčių kodeksas

- 7 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2003 m. gruodžio 22 d. *legea Nr. 571/2003 privind Codul fiscal* (Įstatymas Nr. 571/2003, kuriuo patvirtinamas Mokesčių kodeksas; *M. Of.*, I dalis, Nr. 927/23; 2003 m. gruodis; toliau – Mokesčių kodeksas) 126 straipsnyje „Apmokestinamieji sandoriai“ numatyta:

„1. Rumunijoje PVM objektas yra sandoriai, kurie atitinka visas toliau išdėstytas sąlygas:

- a) sandoriai, kurie pagal 128–130 straipsnius yra PVM apmokestinamų prekių tiekimas arba paslaugų teikimas už atlygį arba tam prilygsta.“

- 8 Mokesčių kodekso 129 straipsnyje „Paslaugų teikimas“ numatyta:

„1. Paslaugų teikimu laikomas bet koks sandoris, kuris nėra prekių tiekimas, kaip apibrėžta 128 straipsnyje.

2. Kai apmokestinamasis asmuo, veikdamas savo paties vardu, bet kito asmens naudai, dalyvauja teikiant paslaugas, laikoma, kad tas paslaugas jis gavo ir suteikė pats.

3. Paslaugų teikimas apima šiuos sandorius:

<...>

- b) nematerialiojo turto, kurio nuosavybės teisė patvirtinta arba nepatvirtinta dokumentu, perleidimą, be kita ko, autorių teisių, patentų, licencijų, prekių ženklų ir panašių teisių perdavimą ir (arba) perleidimą;

<...>

- e) tarpininkavimo paslaugas, kurias teikia kitų asmenų vardu ar jų naudai veikiantys asmenys, kai jie dalyvauja tiekiant prekes ar teikiant paslaugas.

<...>“

Autorių teisių įstatymas

- 9 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 1996 m. kovo 14 d. *legea Nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe* (Įstatymas Nr. 8/1996 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių; *M. Of.*, I dalis, Nr. 60/26, 1996 m. kovas; toliau – Autorių teisių įstatymas) 13 straipsnis suformuluotas taip:

„Naudojant kūrinį, atsiranda konkrečių ir išimtinių autoriaus turtinių teisių, kuriomis remdamasis jis gali leisti arba uždrausti:

<...>

- f) tiesiogiai ar netiesiogiai viešai paskelbti kūrinį bet kuriomis priemonėmis, įskaitant prieigos prie kūrinio suteikimą, kai kūrinys tampa prieinamas individualiai pasirinktoje vietoje ar laiku;

<...>“

10 Šio įstatymo III antraštinė dalis vadinasi „A autorių teisių ir gretutinių teisių administravimas ir gynimas“. Jos I skyriuje dėl „<...> [t]urtinių autorių teisių ir gretutinių teisių administravimo“ yra trys skirsniai. I skirsnyje „Bendrosios nuostatos“ yra 123–123⁴ straipsniai.

11 Minėto įstatymo 123 straipsnyje nurodyta:

„1. Autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojai šiame įstatyme įtvirtintas savo teises gali įgyvendinti patys asmeniškai arba pagal įgaliojimą per kolektyvinio administravimo organizacijas; turi būti laikomasi šiame įstatyme nustatytų sąlygų.

<...>

3. Autorių teisių ar gretutinių teisių turėtojai negali perleisti šiame įstatyme įtvirtintų turtinių teisių kolektyvinio administravimo organizacijoms.“

12 To paties įstatymo 123¹ straipsnyje nustatyta:

„1. Kolektyvinis administravimas privalomas įgyvendinant šias teises:

<...>

e) teisę viešai skelbti muzikos kūrinius <...>

<...>

2. 1 dalyje numatytose teisių srityse kolektyvinio administravimo organizacijos atstovauja ir tiems teisių turėtojams, kurie joms nesuteikė įgaliojimų.“

13 Autorių teisių įstatymo II skirsnyje „A autorių teisių ir gretutinių teisių kolektyvinio administravimo organizacijos“ esančio 125 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„[Kolektyvinio administravimo] organizacijas tiesiogiai steigia autorių teisių ar gretutinių teisių turėtojai, fiziniai ar juridiniai asmenys; jos veikia laikydamosi joms suteiktų įgaliojimų ribų ir vadovaudamosi įstatyme nustatyta tvarka priimtais nuostatais.“

14 Šio įstatymo 129¹ straipsnis suformuluotas taip:

„Kai kolektyvinis administravimas yra privalomas, jeigu [autorių teisių turėtojas] nepriklauso jokiai organizacijai, kompetenciją turi sektoriaus įstaiga, kurios narių skaičius yra didžiausias. Teisių turėtojai, kurie nėra atstovaujami, gali reikalauti sumų, kurios jiems turi būti sumokėtos per trejus metus nuo pranešimo dienos. Pasibaigus šiam terminui nepaskirstytos arba nereikalaujamos sumos naudojamos pagal visuotinio susirinkimo sprendimą, išskyrus administravimo išlaidas.“

15 Minėto įstatymo III antraštinės dalies I skyriaus III skirsnyje „Kolektyvinio administravimo organizacijų veikla“ yra 130–135 straipsniai.

16 To paties įstatymo 130 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Kolektyvinio administravimo organizacijos privalo:

a) prieš pradėdamos naudotis saugomu repertuaru, už atlygį kaip rašytinę neišimtinę licenciją išduoti neišimtinis leidimus atitinkamą prašymą pateikusiems naudotojams;

- b) sukurti savo veiklos sričių, įskaitant atitinkamas turtines teises, metodikas, kurias turi suderinti su naudotojais, susijusias su sumokėjimu už minėtas teises tais atvejais, kai dėl kūrinio naudojimo būdo neįmanoma gauti individualaus teisių turėtojo leidimo;

<...>

- e) rinkti naudotojų mokėtinas sumas ir jas paskirstyti teisių turėtojams <...>;

<...>“

- 17 Autorių teisių įstatymo 131¹ straipsnio 1 dalyje, kuria papildomos 130 straipsnio 1 dalies b punkto nuostatos, nurodyta:

„Kolektyvinio administravimo organizacijos suderina metodiką su [tam tikromis asociacijomis ir naudotojų organizacijomis], atsižvelgdamos į šiuos pagrindinius kriterijus:

- a) teisių turėtojų, kurie yra arba nėra nariai, kategoriją ir sritį, kurioje vykdomos derybos;

<...>

- d) kolektyvinio administravimo organizacijos valdomo repertuaro naudojimo procentinę dalį;

<...>

- f) pajamas, kurias naudotojai gauna iš veiklos, kurią vykdant naudojamos repertuaru, kuris yra derybų objektas.

<...>“

- 18 Šio įstatymo 134 straipsnyje nustatyta:

„1. Teisių turėtojų turtinės teisės negali būti apribotos įgaliojime numatytu kolektyviniu administravimu.

2. Kolektyvinis administravimas vykdomas laikantis šių taisyklių:

- a) sprendimus dėl naudotojų mokėtinų autorių atlyginimų ir kitų sumų surinkimo ir jų paskirstymo teisių turėtojams metodų ir taisyklių, taip pat dėl kitų svarbiausių kolektyvinio administravimo aspektų, laikydamiesi nuostatų, turi priimti nariai per visuotinį susirinkimą;
- b) teisių turėtojų, kurie yra kolektyvinio administravimo organizacijos nariai, mokamas komisinis mokestis jos veiklos išlaidoms padengti <...> kartu su kolektyvinio administravimo organizacijai mokamu komisiniu mokesčiu, kurio vienintelė gavėja ji yra, <...> negali viršyti 15% visų per metus gautų sumų;
- c) jeigu nėra aiškaus visuotinio susirinkimo sprendimo, kolektyvinio administravimo organizacijos gautas sumas bendrais tikslais galima naudoti tik faktinėms išlaidoms, susijusioms su mokėtinų sumų surinkimu ir jų paskirstymu nariams, padengti; visuotinis susirinkimas gali nuspręsti, kad ne daugiau kaip 15% gautų sumų galima panaudoti bendrais tikslais ir tik jos veiklos srityje;
- d) kolektyvinio administravimo organizacijos gautos sumos ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo jų gavimo paskirstomos teisių turėtojams proporcingai pagal kiekvieno jų repertuaro naudojimą; teisių turėtojai per 30 dienų nuo gavimo gali reikalauti išmokėti nominalias gautas sumas arba sumas, kurioms paskirstyti nereikia pateikti specialių dokumentų;

e) teisių turėtojų mokėtinas komisinis mokestis atskaitomas iš kiekvienam jų mokėtinų sumų, apskaičiavus individualią dalį;

<...>

3. Kolektyvinio administravimo organizacijoms mokami autorių atlyginimai nėra jų pajamos ir negali būti joms prilyginti.

4. Pagal šį įstatymą kolektyvinio administravimo organizacijoms, kai jos vykdo savo įgaliojimus, negali būti perduotos ar perleistos autorių teisės arba gretutinės teisės ar naudojimasis šiomis teisėmis.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 19 UCMR – ADA yra turtinių autorių teisių į muzikos kūrinius kolektyvinio administravimo organizacija, kurią *Oficiul Român pentru Drepturile de Autor* (Rumunijos autorių teisių tarnyba) paskyrė vienintele autoriams mokėtinų autorių atlyginimų už tų kūrinių viešą paskelbimą koncertuose, spektakliuose ar meno renginiuose rinkėja Rumunijoje.
- 20 2012 m. lapkričio 16 d. asociacija surengė renginį, per kurį buvo atliekami muzikos kūriniai žiūrovams. Tam ji iš UCMR – ADA buvo gavusi neišimtinę licenciją ir už šių kūrinių viešą paskelbimą turėjo sumokėti autorių atlyginimą.
- 21 Asociacijai sumokėjus tik dalį UCMR – ADA reikalaujamų autorių atlyginimų, ji buvo priversta kreiptis į teismą. Nors pirmosios instancijos teismas ir apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad visą prašomą sumokėti autorių atlyginimų sumą turi mokėti asociacija, pastarasis teismas nusprendė, kad UCMR – ADA atliktas autorių atlyginimų rinkimo sandoris neapmokestinamas PVM, ir sumažino asociacijai nustatytą šio mokesčio sumą.
- 22 Kasaciniame skunde, pateiktame *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukštasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas, Rumunija), UCMR – ADA teigia, kad apeliacinis teismas pažeidė Mokesčių kodeksą ir PVM neutralumo principą, nes jo sprendimu UCMR – ADA, o ne asociacijai tenka PVM našta, nors ji nėra galutinė aptariamų kūrinių naudotoja.
- 23 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl PVM direktyvos aiškinimo, jam kyla klausimas, ar sandoris, kuriuo muzikos kūrinių autorių teisių turėtojai leidžia šiuos kūrinius naudoti renginių organizatoriams, gali būti laikomas „paslaugų teikimu už atlygį“, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą. Šiuo klausimu, nors jis suvokia, kad pagrindinėje byloje kalbama apie skirtingas turtines teises ir skirtingas savininkų kategorijas, palyginti su tomis, kurios nagrinėjamos byloje, kurioje priimtas 2017 m. sausio 18 d. Sprendimas *SAWP* (C-37/16, EU:C:2017:22), jam kyla klausimas, ar Teisingumo Teismo motyvai tame sprendime gali būti *mutatis mutandis* taikytini šioje byloje.
- 24 Jeigu šis sandoris turi būti laikomas paslaugų teikimu už atlygį, remiantis 2011 m. liepos 14 d. Sprendimu *Henfling ir kt.* (C-464/10, EU:C:2011:489) prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar gaudama iš naudotojų autorių atlyginimus kolektyvinio administravimo organizacija veikia kaip apmokestinamasis asmuo, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 28 straipsnį. Prireikus jis nori sužinoti, kokių pasekmių kyla ir šiai kolektyvinio administravimo organizacijai, ir autorių teisių turėtojams, kiek tai susiję su pareiga išrašyti sąskaitas faktūras su PVM.

- 25 Šiomis aplinkybėmis *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiais Kasacinis ir Teisingumo Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar teisių į muzikos kūrinius turėtojai teikia paslaugas, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 24 straipsnio 1 dalį ir 25 straipsnio a punktą, renginių organizatoriams, iš kurių kolektyvinio administravimo organizacijos savo vardu šių teisių turėtojų naudai renka autorių atlyginimus už muzikos kūrinių viešą paskelbimą pagal leidimą (neišimtinę licenciją)?
2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar tuo atveju, kai kolektyvinio administravimo organizacijos iš renginių organizatorių renka autorių atlyginimus už teisę viešai skelbti muzikos kūrinius, jos veikia kaip apmokestinamieji asmenys, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 28 straipsnį, ir privalo išrašyti PVM sąskaitas faktūras atitinkamiems renginių organizatoriams? Ar tuomet, kai autorių atlyginimai paskirstomi autoriams ir kitiems muzikos kūrinių autorių teisių turėtojams, jie savo ruožtu turi išrašyti PVM sąskaitas faktūras atitinkamai kolektyvinio administravimo organizacijai?“

Procesas Teisingumo Teisme

- 26 Teismo posėdis, kurio data buvo numatyta 2020 m. gegužės 27 d., dėl sveikatos krizės buvo atšauktas ir klausimai, kurie turėjo būti pateikti siekiant gauti atsakymą žodžiu, buvo pakeisti į klausimus, į kuriuos buvo atsakyta raštu. Atsakymus į šiuos klausimus šalys pateikė per nustatytą terminą.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 27 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punktas, 24 straipsnio 1 dalis ir 25 straipsnio a punktas aiškintini taip, kad muzikos kūrinių autorių teisių turėtojai teikia paslaugas už atlygį renginių organizatoriams, galutiniams naudotojams, kai jie gauna neišimtinę licenciją, pagal kurią jiems leidžiama viešai skelbti šiuos kūrinius už autorių atlyginimus, kuriuos savo vardu teisių turėtojų naudai renka kolektyvinio administravimo organizacija.
- 28 Pagal PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punktą PVM objektas yra paslaugų teikimas už atlygį valstybės narės teritorijoje, kai paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks.
- 29 Pagal šios direktyvos 24 straipsnio 1 dalį paslaugų teikimas yra sandoris, kuris nėra prekių tiekimas. PVM direktyvos 25 straipsnyje išvardyti trys skirtingi sandoriai, kurie gali būti laikomi „paslaugų teikimu“, tarp kurių minėto 25 straipsnio a punkte nurodytas nematerialiojo turto perleidimas.
- 30 Prieš atsakant į klausimą, ar paslaugų teikimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, gali būti nematerialiojo turto perleidimas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, reikia įvertinti, ar toks sandoris yra įvykdytas už atlygį. Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 28 straipsnio, pagal PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punktą paslaugų teikimas, kad būtų laikomas tokiu, bet kuriuo atveju turi būti atliekamas už atlygį (šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 18 d. Sprendimo *SAWP*, C-37/16, EU:C:2017:22, 24 punktą).
- 31 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad paslauga teikiama už atlygį, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, ir todėl yra apmokestinama, tik jei tarp paslaugos teikėjo ir gavėjo egzistuoja abipusis teisinis ryšys ir paslaugos teikėjo gautas atlygis yra realus atlygis už gavėjui suteiktą paslaugą. Taip yra tuo atveju, kai tarp suteiktos paslaugos ir gauto atlygio yra tiesioginis ryšys, o sumokėtos sumos yra realus atlygis už atskirą paslaugą, suteiktą esant teisiniam santykiui, kai įvykdoma abipusė prievolė (žr.,

be kita ko, 2017 m. sausio 18 d. Sprendimo *SAWP*, C-37/16, EU:C:2017:22, 25 ir 26 punktus ir 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Vodafone Portugal*, C-43/19, EU:C:2020:465, 31 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

- 32 Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateikta informacija, pagrindinėje byloje taikytinai nacionalinės teisės aktais nustatomas privalomas kolektyvinis administravimas siekiant įgyvendinti teisę viešai skelbti muzikos kūrinius, be kita ko, per renginius. Šis kolektyvinis administravimas reiškia, kad tik viena paskirta kolektyvinio administravimo organizacija privalo naudotojams, kaip antai renginių organizatoriams, jų prašymu suteikti neišimtinę licenciją viešai paskelbti nagrinėjamą kūrinį. Rinkdama autorių atlyginimus autorių teisių turėtojams už šį leidimą ši organizacija veikia savo vardu, bet autorių teisių turėtojų naudai, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra minėtos organizacijos nariai.
- 33 Iš šios informacijos matyti, kad susiklosčius tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, autorių teisių turėtojas teikia paslaugas už atlygį renginių organizatoriui, nepaisant to, kad jis veikia tarpininkaujamas kolektyvinio administravimo organizacijos.
- 34 Iš tiesų, pirma, tokiu atveju egzistuoja teisinis ryšys, kai įvykdoma abipusė prievolė, nes leisdamas viešai paskelbti muzikos kūrinį autorių teisių turėtojas leidžia naudoti šį kūrinį naudotojui. Šis naudotojas savo ruožtu teikia paslaugą šiam teisių turėtojui, vykdydamas savo pareigą mokėti kolektyvinio administravimo organizacijai autorių atlyginimą už prašomo kūrinio naudojimą. Tokiu atveju minėta organizacija veikia autorių teisių turėtojų vardu.
- 35 Tai, kad leidimas naudoti saugomą kūrinį suteikiamas aiškiu naudotojo, kuris savo ruožtu moka mokėtiną atlygį, prašymu, susiklosčius tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, patvirtina ne tik teisinio ryšio tarp paslaugos teikėjo ir gavėjo abipusių paslaugų egzistavimą, bet ir leidžia konstatuoti tiesioginį ryšį tarp suteiktos paslaugos ir gauto faktinio atlygio.
- 36 Antra, reikia konstatuoti, kad susiklosčius tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, naudotojo mokamas autorių atlyginimas yra realus atlygis už pagal šį teisinį santykį suteiktą paslaugą. Šiuo klausimu iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktos informacijos matyti, kad kolektyvinio administravimo organizacijos autorių teisių turėtojams mokėtina suma, nors ji galutinai nustatoma pagal nacionaliniame įstatyme nustatytą metodiką, skirta atlyginti už suteiktą paslaugą.
- 37 Šios išvados nepaneigia tai, kad šį atlyginimą gauna kolektyvinio administravimo organizacija, kai ji veikia autorių teisių turėtojų vardu, ir jos nepaneigia aplinkybė, kad kolektyvinis atlyginimo administravimas kyla iš teisės aktuose nustatytos pareigos, kaip savo išvados 48 punkte pažymi generalinis advokatas, ar kad kolektyvinio administravimo organizacija veikia tiek autorių, kurie priklauso jai, tiek tų, kurie nėra jos nariai, vardu, nes jos administravimo būdas nepriklauso nuo autorių teisių turėtojų kategorijos.
- 38 Vis dėlto pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija skiriasi nuo situacijos, nagrinėtos byloje, kurioje priimtas 2017 m. sausio 18 d. Sprendimas *SAWP* (C-37/16, EU:C:2017:22), dviem aspektais. Pirma, egzistuoja teisinis ryšys, kai teisių turėtojai ir galutinis saugomo kūrinio naudotojas tarpusavyje teikia paslaugas. Antra, nustatytas tiesioginis ryšys tarp paslaugos teikimo ir atlygio, nes galutinio paslaugų gavėjo mokėtinas autorių atlyginimas yra realus atlygis už atskirą paslaugą, kurią teikia autorių teisių turėtojas, o minėto sprendimo 28–30 punktuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad nagrinėjamais autorių atlyginimais, kuriuos turi mokėti tam tikri gamintojai ir importuotojai pagal nacionalinį įstatymą, kuriame taip pat buvo nustatytas jų dydis, buvo siekiama finansuoti teisingą kompensaciją aptariamų teisių turėtojams.

- 39 Kadangi nustatyta, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas sandoris yra paslaugų teikimas už atlygį, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punktą, nebūtina nustatyti, ar jį apima sąvoka „nematerialiojo turto perleidimas“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 25 straipsnio a punktą, nes šiame 25 straipsnyje nurodytas paslaugų sąrašas nėra išsamus.
- 40 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad muzikos kūrinių autorių teisių turėtojas teikia paslaugas už atlygį renginių organizatoriui, galutiniam naudotojui, kai pagal neišimtinę licenciją jam leidžiama viešai skelbti šiuos kūrinius už autorių atlyginimus, kuriuos savo vardu, tačiau teisių turėtojų naudai, renka paskirta kolektyvinio administravimo organizacija.

Dėl antrojo klausimo

- 41 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar PVM direktyvos 28 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kolektyvinio administravimo organizacija, kuri savo vardu, tačiau muzikos kūrinių autorių teisių turėtojų naudai gauna autorių atlyginimus, mokėtinus už leidimą viešai paskelbti jų saugomus kūrinius, veikia kaip „apmokestinamasis asmuo“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, todėl laikoma, kad šie teisių turėtojai jai suteikė paslaugas prieš šiai organizacijai jas asmeniškai suteikiant galutiniam naudotojui. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla klausimas, ar tokiu atveju, pirma, kolektyvinio administravimo organizacija turi savo vardu galutiniam naudotojui išrašyti sąskaitas faktūras, kuriose nurodyti iš jo gaunami autorių atlyginimai, įskaitant PVM, ir, antra, ar autorių teisių turėtojai savo ruožtu privalo kolektyvinio administravimo organizacijai pateikti už suteiktą paslaugą sąskaitas faktūras, nurodydami PVM, už gautus autorių atlyginimus.
- 42 Dėl pirmos šio klausimo dalies primintina, kad PVM direktyvos 28 straipsnyje nurodyta, jog kai apmokestinamasis asmuo, veikdamas savo paties vardu, bet kito asmens naudai, dalyvauja teikiant paslaugas, laikoma, kad tas paslaugas jis gavo ir suteikė pats.
- 43 Taigi ši nuostata sukuria teisinę dviejų identiškų paslaugų, teikiamų viena po kitos, fikciją. Pagal šią fikciją subjektas, kuris dalyvauja teikiant paslaugas ir yra komisierius, laikomas, pirma, gavusiu tas paslaugas iš subjekto, kurio naudai jis veikia ir kuris yra komitentasis, prieš, antra, tai, kai pats teikia šias paslaugas klientui (2017 m. gegužės 4 d. Sprendimo *Komisija / Liuksemburgas*, C-274/15, EU:C:2017:333, 86 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 44 Nagrinėjamu atveju iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, pirma, kolektyvinis administravimas yra privalomas įgyvendinant teisę viešai paskelbti muzikos kūrinius, be kita ko, per renginius. Šiuo atveju paskirta kolektyvinio administravimo organizacija taip pat atstovauja teisių turėtojams, kurie jai nesuteikė įgaliojimo ir kurie dėl to nėra šios organizacijos nariai. Antra, išimtinės autorių teisių turėtojų turtinės teisės, kurios leidžia jiems leisti ar uždrausti, be kita ko, viešai skelbti kūrinių, negali būti perleistos kolektyvinio administravimo organizacijoms. Trečia, pagal taikytiną nacionalinę teisę kolektyvinio administravimo organizacija privalo suteikti neišimtinės licencijas jų prašantiems naudotojams ir nustatyti su naudotojais suderėtą metodą, kad būtų mokamos atitinkami autorių atlyginimai už kūrinius, kurių naudojimo būdas neleidžia teisių turėtojams išduoti individualaus leidimo. Ketvirta, tuo atveju, kai pagal šią metodiką teisių turėtojams mokami autorių atlyginimai, kolektyvinio administravimo organizacijos naudotojui suteiktas leidimas apima sumas, kurias ji gauna savo vardu, bet autorių teisių turėtojų naudai.
- 45 Iš visų šių aplinkybių, vertinamų kartu, matyti, kad susiklosčius tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, suteikdama licencijas saugomų kūrinių naudotojams ir už tokį naudojimą gaudama autorių atlyginimus savo vardu, bet autorių teisių turėtojų naudai, kolektyvinio

administravimo organizacija dalyvauja teisių turėtojų teikiant paslaugas naudotojui, t. y. renginių organizatoriui. Todėl turi būti laikoma, kad minėta organizacija iš pradžių gavo minėtų teisių turėtojų paslaugas prieš jas asmeniškai teikdama galutiniams naudotojams.

- 46 Vadinas, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, kolektyvinio administravimo organizacija turi būti laikoma veikiančia kaip komisierė, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 28 straipsnį.
- 47 Tai, kad kolektyvinio administravimo organizacija atstovauja ir autorių teisių turėtojams, kurie jai nesuteikė įgaliojimo, neprieštarauja šiai išvada, nes nei nagrinėjamų paslaugų teikimas, nei jų atlikimo tvarka nesiskiria nuo atitinkamos teisių turėtojų kategorijos.
- 48 Iš tiesų iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo ir Rumunijos vyriausybės pateiktos informacijos matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamai privalomo kolektyvinio administravimo sistemai taikytinoje teisėje nedaromas joks skirtumas atsižvelgiant į tai, ar asmuo turi kolektyvinio administravimo organizacijos nario statusą, kiek tai susiję su licencijų išdavimu, autorių atlyginimų rinkimu, jų paskirstymu ir kolektyvinio administravimo organizacijai mokėtinais komisiniais.
- 49 Dėl antros šio klausimo dalies, susijusios su PVM direktyvos 28 straipsnio taikymo pasekmėmis, kiek tai susiję su sąskaitų faktūrų išrašymu, reikia priminti, kad, atsižvelgiant į tai, jog ši nuostata yra šios direktyvos IV antraštinėje dalyje „Apmokestinamieji sandoriai“, vėliau suteiktos paslaugos patenka į PVM taikymo sritį. Iš to darytina išvada, kad jeigu paslaugų, kurias teikiant dalyvauja subjektas, teikimui taikomas PVM, šio subjekto ir subjekto, kurio naudai jis veikia, teisiniams santykiams taip pat taikomas PVM (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Amărăști Land Investment*, C-707/18, EU:C:2019:1136, 38 punktą).
- 50 Taigi kai kolektyvinio administravimo organizacija, veikdama kaip apmokestinamasis asmuo, savo vardu, bet autorių teisių turėtojų naudai vykdo veiklą, kurią sudaro neišmintinių licencijų renginių organizatoriams, siekiant viešai paskelbti muzikos kūrinius, suteikimas už atlygį, ši įstaiga atlieka į PVM taikymo sritį patenkančią sandorį taip pat, kaip ir autorių teisių turėtojai, kai gauna autorių atlyginimus iš kolektyvinio administravimo organizacijos.
- 51 Susiklosčius tokiai situacijai ir tam, kad būtų laikomasi mokesčių neutralumo principo, apmokestinamoji kolektyvinio administravimo organizacija privalo savo vardu pateikti galutiniam naudotojui sąskaitą faktūrą, kurioje būtų nurodomi iš jo gaunami autorių atlyginimai kartu su PVM. Po to, kai gauna šios organizacijos perduotus autorių atlyginimus, autorių teisių turėtojai privalo, jei yra apmokestinamieji asmenys, išrašyti šiai organizacijai sąskaitą faktūrą, kurioje būtų nurodyti gauti autorių atlyginimai ir PVM, kuriuo jie apmokestinami.
- 52 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad PVM direktyvos 28 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kolektyvinio administravimo organizacija, kuri savo vardu, tačiau muzikos kūrinių autorių teisių turėtojų naudai gauna autorių atlyginimus, mokėtinus už leidimą viešai paskelbti jų saugomus kūrinius, veikia kaip „apmokestinamasis asmuo“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, todėl laikoma, kad šie teisių turėtojai jai suteikė paslaugas prieš šiai organizacijai jas asmeniškai suteikiant galutiniam naudotojui. Tokiu atveju ši organizacija savo vardu galutiniam naudotojui išrašo sąskaitas faktūras, kuriose nurodo iš jo gautus autorių atlyginimus, įskaitant PVM. Autorių teisių turėtojai savo ruožtu privalo kolektyvinio administravimo organizacijai pateikti su suteikta paslauga susijusias sąskaitas faktūras, nurodydami PVM už gautus autorių atlyginimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos, iš dalies pakeistos 2010 m. gruodžio 7 d. Tarybos direktyva 2010/88/EB, 2 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad muzikos kūrinių autorių teisių turėtojas teikia paslaugas už atlygį renginių organizatoriui, galutiniam naudotojui, kai pagal neišimtinę licenciją jam leidžiama viešai skelbti šiuos kūrinius už autorių atlyginimus, kuriuos savo vardu, tačiau teisių turėtojų naudai, renka paskirta kolektyvinio administravimo organizacija.
2. Direktyvos 2006/112/EB, iš dalies pakeistos Direktyva 2010/88/EB, 28 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kolektyvinio administravimo organizacija, kuri savo vardu, tačiau muzikos kūrinių autorių teisių turėtojų naudai gauna autorių atlyginimus, mokėtinus už leidimą viešai paskelbti jų saugomus kūrinius, veikia kaip „apmokestinamasis asmuo“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, todėl laikoma, kad šie teisių turėtojai jai suteikė paslaugas prieš šiai organizacijai jas asmeniškai suteikiant galutiniam naudotojui. Tokiu atveju ši organizacija savo vardu galutiniam naudotojui išrašo sąskaitas faktūras, kuriose nurodo iš jo gautus autorių atlyginimus, įskaitant pridėtinės vertės mokestį (PVM). Autorių teisių turėtojai savo ruožtu privalo kolektyvinio administravimo organizacijai pateikti su suteikta paslauga susijusias sąskaitas faktūras, nurodydami PVM už gautus autorių atlyginimus.

Parašai.